

چکیده

پیشرفت و رشد هر جامعه‌ای، در گرو نظام تعلیم و تربیت و بخشی از آن در سایه توجه به نیازهای دانش‌آموزان است که شایسته است با شناسایی عوامل مختلف و مؤثر بر این قشر و ارائه راه‌کارهایی برای رسیدن به آن‌ها تلاش نمود. هدف از انجام این پژوهش رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های مقابله‌ای با هوش هیجانی و اعتیادپذیری در دانش‌آموزان دختر دبیرستانی بود. پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بود و جامعه آماری این پژوهش را تمامی دانش‌آموزان دختر دبیرستان‌های دولتی و غیردولتی ناحیه ۲ شهر رشت در سال تحصیلی ۹۶-۹۷ تشکیل دادند که حجم نمونه ۳۸۴ نفر انتخاب گردید. براساس روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه طرح‌واره ناسازگار اولیه یانگ (۱۹۹۸)، پرسشنامه راهبردهای مقابله‌ای لازاروس (۱۹۸۰)، پرسشنامه هوش هیجانی مایر و سالووی (۱۹۹۷) و پرسشنامه استاندارد آمادگی به اعتیاد (۱۳۸۸) بود. نتایج نشان داد که طرحواره ناسازگار اولیه و سبک‌های مقابله‌ای، اعتیادپذیری دانش‌آموزان دختر دبیرستان را پیش‌بینی می‌کند و همچنین طرحواره ناسازگار اولیه و سبک‌های مقابله‌ای، هوش هیجانی دانش‌آموزان دختر دبیرستان را نیز پیش‌بینی می‌کند ($p < 0/05$). بر اساس نتایج می‌توان گفت که طرح‌واره ناسازگار اولیه به طور معناداری با هوش هیجانی و اعتیادپذیری دانش‌آموزان دختر دبیرستان رابطه دارد و پیش‌بین مناسبی برای آن است لذا با بهبود طرحواره‌ها، دانش‌آموزانی پویاتر با هوش هیجانی بالاتر و اعتیادپذیری پایین‌تر خواهیم داشت. همچنین رابطه معناداری بین سبک‌های مقابله‌ای با هوش هیجانی و اعتیادپذیری دانش‌آموزان مشاهده شد و نقش موثری در پیش‌بینی این متغیرها دارد. بنابراین تقویت سبک‌های مقابله‌ای باعث می‌شود دانش‌آموزان در موقعیت‌های استرس‌زا هم مثبت‌اندیشی داشته باشند و بتوانند خلق مثبت خود را تا مدت‌ها حفظ کنند. این ویژگی در بهبود شرایط دانش‌آموزان در افزایش ویژگی‌های هوش هیجانی و کاهش اعتیادپذیری نقش موثری دارد.

کلیدواژه: طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های مقابله‌ای، هوش هیجانی، اعتیادپذیری